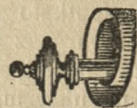

OPIEKUN KATOLICKI

Nr 43.

dawniej „Gazeta Górnośląska.“

Rok XIV.

Bytom (Beuthen O./S.) dn. 8 czerwca 1887.

„Opiekun Katolicki“ wychodzi co środę i sobotę.

Przedpłata kwartalna wynosi na pocztach jak i dla miejscowych 1 markę; w Austrii z przesyłką 75 cent.; w Ameryce 1/2 dolara.

Listy nadsyłać należy franko pod adresem: Redakcyi lub E-spedycyja „Opiekuna Katolickiego“ w Bytomiu (Beuthen O./S.) Dyngosstrasse 27.

Za ogłoszenia płaci się od wiersza petytowego lub zajętego miejsca 20 fen.

Ogłoszenia przyjmuje Ekspedycyja w miejscu, jako też i w Wrocławiu Rudolf Mosse oraz Haasenstein & Vogler w Berlinie i Hamburgu. — W Warszawie Rajchman i Frendler, ulica Senatorska Nr. 18. — W Frankfurcie n. M. Daube & Co. — W Paryżu i na całą Francję A. Sławiński Paris, Rue Véselý Nr. 3.

Rękopisma nadesłane Redakcyi nie zwracają się, lecz bywają niszczone.

Bytom dn. 7 czerwca.

Walka celna z Niemcami z dniem każdym bardziej się zaostcza. Rada państwa obecnie jest zajęta li tylko rozpatrywaniem rozmaitych projektów nowych opłat celnych. Od wielu też produktów i towarów zagranicznych podniesiono już do niepomiernej wysokości opłaty celne. Ma się rozumieć najbardziej dotkliwie odczuwać się daje ten system polityki celnej ościennym prowincjom niemieckim.

Ostatecznie dojdzie do tego, że gramca całkiem zostanie zamknięta. W przewidywaniu tego, „Nowosti“, organ w gruncie rzeczy przeciwny obecnemu kierunkowi, stara się dowieść cyframi, jak już straszne straty poniósł przemysł i handel niemiecki w skutek cel rosyjskich. O jednym zapominają tu że równocześnie z tem, jak przemysł niemiecki traci, tak też cierpi ogromnie rolnictwo rosyjskie. Rosya nie przestanie być nigdy krajem rolniczym, bez względu na to, czy będzie w niej zaszczerpiony wielki przemysł fabryczny, lub nie. Obecna polityka wewnętrzna rosyjska całkiem zapomniała o rolnictwie, a ma na względzie jedynie wielki prze-

mysł fabryczny. Ztąd pochodzą tego rodzaju nadużycia, jak chociażby świeża zmowa cukrowników, która się odbywa nie tylko za wiedzą: lecz nawet pod opieką rządu.

Niemcy nie pozostają w tyle za Rosyą i odwzajemniając się, podnoszą u siebie cło od zboża. W ten sposób rolnictwo rosyjskie staje się najbardziej zainteresowanem, albowiem zbyt zboża tutejszego niemal wyłącznie jest na rynkach niemieckich. Skutki polityki celnej są już widoczne aż nadto, bo rolnicy nie znajdują nabywców na swe produkty, a ztąd bankructwo powszechne. Niech mówią cyfry same za siebie. Niedawno otwarty bank państwowy dla szlachty rosyjskiej otrzymał zapotrzebowanie o pożyczki na sumę stu kilkudziesięciu milionów rubli!

Zachodzi pytanie, czem się skończy ta wojna celna? W każdym razie jest to nie koniec, lecz jej początek. Pod wpływem cel niemieckich na zboże, ziemia w Rosyi spadła ogromnie i nie znajduje nabywców. Nawet koloniści niemieccy przestali już napływać, a ci, którzy się dotąd osiedlili, opuszczają Rosyą, udając się do Ameryki.

„Nowosti“ oświadczają, iż podwyższenie cła od węgla zada nowy cios przemys-

łowi niemieckiemu, gdyż dla właścicieli kopalni węgla w Niemczech handel węglami z Rosyą stanie się niepodobieństwem. „Jakie skutki, powiada ten dziennik, pociągnie za sobą ta wieczna wojna cłowa, okaże się dopiero w przyszłości. W obec dzisiejszej polityki agraryjnej ks. Bismarka i stronictwa wielkiej własności ziemskiej, należy się spodziewać dalszego podwyższenia cła na rosyjską pszenicę w Niemczech.“

Dla naszych gospodyń.

(Sadzenie ogórków.)

Ogórki potrzebują pulchnej i tłustej ziemi, która leży do słońca a zasłonięta jest przed ostrym i zimnem wiatrem. Gnoju nie trzeba załować, ale należy go przed zimą jeszcze z ziemią przemieszać.

Ogórki sadzą się późno na wiosnę, kiedy już mrozów nie trzeba się obawiać, nie sadi jednak wcześniej jak w drugiej połowie maja. Sadi się zaś nasienie zwykle albo kielkujące, albo też rozsadniaki które w garnuszku lub grzędzie dobrze zgnojonej urosły. Aby mieć zysk większy, może grządka na ogórki przeznaczona być wprzód zasiana sałatą. Zwyczajnie przekopuje się do tego grzęda w marcu lub na początku kwietnia, i sadi się po obu krajach po dwa rzędy sałaty, a

— Dasz mi słowo honoru, niczego więcej od ciebie nie wymagam. Znam cię i wiem, że gdy dasz słowo, dotrzymasz go pewno. — A gdy biedak skazany znowu głowę opuścił nic nie mówiąc, zawołał pułkownik: — A więc Cambroune powiedz co wybierasz?

— Jesteś panie pułkowniku za nadto dobrym dla mnie, odpowiedział Cambroune głosem rozczulonym i poważnym. — Dziękuję panu za jego zaufanie, więcej nierównie cenię je sobie, jak to ulaskawienie które mi pan przynosisz... Bóg nas słyszy! A wzniosłszy rękę do góry, zawołał: „Ja Cambroune, przysięgam, że nigdy ani jedna kropla wina nie dotknie się ust moich!.. Czy zadowolony jesteś panie pułkowniku?“

— Tak jest, mój przyjacielu, rzekł tenże wzruszony, jestem zadowolony. — Jutro będziesz wolnym. — Bądź więc tęgim żołnierzem i użyj na zasługi Ojczyzny to życie którem cię ona dziś obdarza.

Na drugi dzień sierżant Cambroune wrócił do swego pułku i na nowo rozpoczął służbę. We 25 lat później tenże sam Cambroune został jenerałem i dowodził starą gwardyą cesarską pod Waterloo, gdzie dał dowody nadzwyczajnej odwagi na polu bitwy.

Po upadku cesarstwa we Francyi, wrócił on do rodziny i spokojnie przepędzał życie w domowym zaciszu, kochany i szanowany od wszystkich. Dawny pułkownik jego, w podeszłym wieku i więcej jeszcze przygnębiony ciężką służbą, także był powrócił do rodziny swojej. — Dowiedział on się, że jenerał Cambroune był w Paryżu, postanowił więc zaprosić go do siebie na obiad. W tym celu zebrał kilku dawnych towarzyszy broni i dał ucztę jak mógł najlepszą, dając przy niej Cambrounowi pierwsze miejsce po prawej ręce — obok siebie.

Jenerał Cambroune

(Kambron).

(Prawdziwe zdarzenie).

Sławny Cambroune, jeden z najwaleczniejszych jenerałów z czasów Napoleona I rozpoczął swój zawód wojskowy od najniższych stopni.

Był sierżantem w roku 1759 i stał garnizonem z pułkiem swoim w Nantes. Pomimo młodości, bo miał zaledwie lat 20, już był jednak nabrał owego dziwnego nalogu upijania się, tak zgubnego w wojskowym stanie. — A że zuch ten miał gorącą krew w żyłach, nie bardzo było bezpiecznie sprzeciwiać mu się, gdy nadto wino podbudzało gwałtowne jego usposobienie.

Jednego dnia będąc pijanym, tak dalece się zapomniał, że uderzył oficera, który dawał mu jakiś rozkaz. — Oddany więc został pod sąd wojenny i skazany na śmierć, jak to zwykle się dzieje w podobnych wypadkach.

Jednak pułkownik umiał ocenić odwagę i zdolności skazanego. — Uda się więc do komisarza rządu Narodowego przebywającego w Nantes, i prosi go o ulaskawienie Cambrouna. To niepodobna, odpowiedział tenże, trzeba dać przykład, inaczej nie ostoi się wojskowa karność. Sierżant Cambroune musi umrzeć!

— Ale pułkownik tylko nalegał i prosił, że otrzymał w końcu ulaskawienie, lecz pod tym wyrażnym warunkiem, by ulaskawiony nigdy więcej w swoim życiu się nie upił.

Zacny pułkownik udaje się do więzienia i każe przywołać do siebie Cambrouna. — Dopuściłeś się ciężkiej winy sierżancie, rzekł do niego. — Prawda panie pułkowniku, odpowiedział, to też, jak panu wiadomo, ckupić ją muszę życiem mojem! — Sądzę, że jeszcze nie wszystko stracone, rzekł pułkownik. — Jakto, niestraco-

ne? — przecież panu pułkownikowi znana jest surowość praw wojskowych. — Nie mogę się spodziewać łaski, a więc gotów jestem na śmierć.

— Nie, mój pocziwce, ty nie powinieneś jeszcze umierać. Przyniosłem dla ciebie tę łaskę, której się nie spodziewasz; uzyskałem ją z wielką trudnością od komisarza rządu Narodowego. — Uwalnia on ciebie od kary i nawet przywraca twój stopień, ale pod jednym warunkiem.

— Pod jednym warunkiem?... Mów panie pułkowniku, wszystko wykonam dla ocalenia mojej głowy, a mianowicie dla ocalenia mego honoru!

— Oto, pod tym warunkiem, że nigdy już na przyszłość nie upijesz się!

— O! panie pułkowniku, to jest niepodobnem do wykonania!

— Jakto niepodobne? powiadasz — nawet w chwili gdy chodzi o ocalenie życia — wszak jutro masz być rozstrzelany — pomyśl nad tem dobrze!

— Kiedy bo — widzisz panie pułkowniku, abym się już wcale nie upijał, potrzeba ażebym nigdy nie pił wina, a Cambroune z butelką tak się nawzajem kochają, że się nie mogą rozłączyć. Nie mogą więc obiecywać tego, czego uczynić nie potrafią.

— Ale zastanów się, nieszczęśliwy człowieku, czyż nie możesz przyrzec, że wcale wina pić nie będziesz?

— Jakto, aby wcale nie pić?

— A tak, bez wątpienia.

— Bardzo trudnej rzeczy żadasz odemnie panie pułkowniku. Wcale nie pić wina!... nigdy już, nigdy nie pić! i spuścił głowę zamyślonemu. — Ale, panie pułkowniku, jeżeli ja przyrzeknę, że nigdy w mojem życiu wina pić nie będę, jaką pan będziesz miał pewność, że przyrzeczenie dotrzymam?

środek grządkę zostawia się na półtora stopy próżny. Na początku maja salata lekko się podgartuje i pieje, a w tym samym czasie robi się środkiem grządkę rowek głęboki na dwa do trzech cali. W ten rowek sadi się suche ogórkowe nasienie końcem na dół, i to na trzy ćwierci cala głęboko a 3 do 4 cale od siebie odległe. Tak zostawia się nasienie w ziemi suchej, aż ono pod wpływem wilgoci i ciepła kielkować pocznie. Gdyby długi czas nie było deszczu, trzeba podlewać.

Kto w okolicy górzystej i zimnej ogórki mieć chce, musi się wcześniej o rozsadańki postarać. Otrzyma zaś takowe najłatwiej, jeśli w izbie w garnku sobie je wychowa, do każdego garnka daje się po dwa lub trzy ziarenka, a skoro wszystkie zejda, wtenczas najsilniejszy kielek bywa użyty jako rozsadek, który się na początku czerwca na grządę przesadza. Najlepiej uczyni, kto ziemię z garnka lub z wazonu w całości wyjmie i nieruszając ją do grządkę wsadzi.

Przy suchem powietrzu należy ogórki podlewać. Kto pilnie obkopyje, nie potrzebuje często podlewać, bo tu chodzi o to, aby ziemię zeschniętą zawsze wzruszyć i uczynić pulchną.

Z pierwszych ogórków zostawia się najpiękniejsze nasienie, a wyjmują się dopiero wtedy, gdy liść zupełnie wysechł. Nasienniki zostawiają się na słońcu i wyjmują ziarna, gdy mięso ogórkowe gnić zacznie. Wyjęte ziarenka zostawia się trzy dni w kiśnieniu, potem kilka razy wodą wymywa i suszy. Dobrze jest mieć większy zapas nasienia; bo nasienie stare lepsze jest jak młode, a dwuroczne wydaje silniejszy rozsadek, jak jednoroczne.

Przegląd polityczny.

NIEMCY.

Berlin, 5 czerwca. Wczoraj po południu wyjechał cesarz w towarzystwie książąt Wilhelma i Leopolda z Berlina do Kilonii, aby wziąć udział w uroczystości położenia kamienia węgielnego pod kanał, mający połączyć morze bałtyckie z morzem niemieckim. Pociąg nadzwyczajny wiozący wysokie towarzystwo przybył o godzinie 1/2 10 wieczorem na dworzec w Kilonii, w czasie czego cesarz stojąc przy oknie wagonu witał zebraną publiczność. Po wyjściu z wagonu powitał cesarz nasamprzód wiceadmirala Blanca, dowódcę stacyi morza bałtyckiego a następnie szefa admiralicyi gen. Caprivi, poczem zwrócił się do ministra wojny gen. Bronsarta. Po dziesięciominutowym pobycie na peronie wsiadł cesarz w towarzystwie ks. Henryka do powozu i udał się przez świetnie udekorowaną bramę tryumfalną do zamku. Na ulicach przy dworcu zebrany był niezliczony tłum ludu. Miasto jest przystrojone; około 10 000

Przy obiedzie częstuje jenerała kieliszkiem starego wina, bardzo wysokiej wartości i używanego tylko w czasie wielkich uroczystości. — Cambronne spojrzał na pułkownika ze zdziwieniem i żywością i zapytał go: Co mi pan podajesz?

— Ależ to jenerale wino reńskie i zaręczam ci, że doskonale, ma już sto lat, nie znajdziesz podobnego w Paryżu — odpowiedział pułkownik. — A gdy zdawano mu się, że i te słowa nieprzekonały Cambronna, dodał: kochany jenerale, bądź pewny, że wino jest doskonale, spróbuj tylko, a przyznasz...

— A moje słowo honoru pułkownika, moje słowo honoru! zawołał Cambronne, uderzając ręką o stół, — a Nantes, a więzienie moje! a ulaskawienie od śmierci, a przysięga moja! Czy zapomniałeś o tem wszystkim, mój drogi przyjacielu? — Za kogoż ty mnie bierzesz, mnie Cambronna? Od onego dnia kropla wina nie dotknęła się ust moich; przysięgam ci to i dotrzymałem danego słowa.

Pułkownik podziwiając tę zaszczytną i wytrwałą wierność danemu słowu, nie śmiał już nalegać, i w duszy ponowił pocieszające dla siebie zadowolenie, że takiego człowieka ocalił dla Francyi.

Poprawić się więc można ze swych wad a nawet i występków przy silnej woli. — Ten wyraz niepodobna jest pod tym względem niewłaściwy, a co więcej, nie jest chrześcijański. Wszystko jest podobnem i możliwem dla tego, kto silnie chce i wytrwa w postanowieniu.

obcych przybyło rozmaitemi pociągami. W percie uformowała się flota wojenna w trzy eskadry. Dnia następnego odbyło się w asystencyi książąt, ministrów, rady związkowej, marszałków parlamentu i sejmu, uroczyste położenie kamienia węgielnego przy szluzie w Holtenau. Ludność miasta Kilonii jest zasmucona, że ks. Bismark, który jeszcze nigdy w Kilonii nie był, nie mógł przybyć na uroczystość, bo mu jeszcze reumatyzm dolega.

Po uroczystości odbyła się parada floty, której przypatrywał się cesarz pomimo przykrego zimnego wiatru z parowca „Pomerania.“ Przeszło 30 statków wojennych dało w pauzach 30 sekundowych po 33 strzałach armatnich. Kanonada ta, przypominająca bitwę morską trwała przeszło kwadrans a o 1/2 12-tej ukończyła się parada, poczem cesarz pomimo zimnego wiatru, na Pomeranii do Kilonii wrócił, by o godzinie 12 mieć wielkie przyjęcia.

— Nuncyuszem w Berlinie ma zostać biskup Verony, kardynał Canossa.

— Komisye kantonowe otrzymały od ministerstwa wojny wyraźny rozkaz, aby tych popisowych, co albo spóźnią się do stawki, albo też wcale się nie stawiają, chociaż doręczono im do tego wezwanie, karały stósownie do odnośnego prawa wojennego więzieniem lub pieniędzmi. Wyjści być mogą tylko ci, co z przyczyn od siebie niezależnych, dopuścili się wymienionego przekroczenia. Oprócz tego tacy przestępcy wedle uznania komisyi kantonowej karani być mogą jeszcze w ten sposób, że będą wykluczeni od losowania, jakie zwykło się urządzać, jeżeli liczba popisowych jest większą, niż potrzeba rekruta.

ZIEMIE POLSKIE.

Warszawa, 30 maja. Przed niedawnym czasem ogłoszono w Petersburgu ukaz carski, na mocy którego zabroniono żydom, nie będącym poddanymi rosyjskimi robić tam jakichkolwiek interesów handlowych w obrębie carstwa.

Ukazu tego władze warszawskie dotąd nie ścierały do Królestwa Polskiego i żydzi zagraniczni bawili się tu z dobrym dla siebie skutkiem rozmaitym handelkiem.

Nagle i tutaj rząd moskiewski zakazuje im tego proceduru nawet w takim razie, jeżeli już opłacili na cały rok z góry odnośny podatek.

Ztąd pomiędzy synami Izraela wielki płacz i zgrzytanie zębów. Ale wszystko na próżno.

Cała góra klasztorna przybrała zwykły o tej porze widok różnobarwnego obozu. W mieście i na dworcu ruch wielki. Pogoda dość sprzyja.

— Na mocy rozporządzenia ministerjalnego, że ukaz, wydany przeciwko żydom zagranicznym, handlującym w carstwie rosyjskim, stósować się ma także do takichże żydów, mieszkających w

TOMASZ WRAJT.

(Dokończenie).

Lecz szczególną pociechę było dla jego serca, że często ci ludzie, których on przywrócił na drogę cnoty sami teraz postępowali w jego ślady, usiłując we własnym kraju i za granicą przychodzić w pomoc podupadłym, i przesyłając im znaczne składki.

Wrajt zawsze się starał o to, aby na siebie nie zwracać ludzkich względów, a po części dla tego, ponieważ nie chciał być chwalonym, po części zaś dla tego, że się obawiał, iż gdyby świat o tem wiedział, praca jego mogłaby odnieść przeszkodę. Pomimo tego był jego czynny tak w oczy uderzające, że świat równie o nich się dowiedział. Tak np. pisał kapitan Williams w swem sprawozdaniu o więzieniach co następuje:

„Aby wyobrazić wielkie znaczenie czynności tego prostego, bez cudzej pomocy pracującego męża, nadmieniamy tylko to, że z pomiędzy dziewięćdziesiąt sześciu zbrodniarzy za którymi on się ujął, czterech tylko powtórnie do więzienia wróciło. Jest nader pocieszenie widzieć, jak ciw nieszczęśliwi wielkie nieograniczone mają zaufanie i miłość do prostego, po ojcowsku się o nich troszczącego, i do dobroczynności zawsze gotowego człowieka.“

Po sześćdziesięciu trzech latach niebył w stanie Wrajt nadal w lejnarni pełnić służby, albowiem zdrowie jego było nadwyrężone; i ten człowiek, który się dawniej o innych starał, i swe skromne przychody dla nich łożył, widział się teraz w biednym położeniu. Gdy się to rozgłosi-

Królestwie Polskiem, władze warszawskie zamknęły już kilka składów żydowskich, pomimo, że ich właściciele zapłacili na cały rok z góry podatek jako kupcy pierwszej gildy. O zwróceniu zapłaconych pieniędzy za czas do końca bieżącego roku naturalnie mowy nie ma, boć to taki zwyczaj moskiewski. Ponieważ rozmaitych handli, utrzymywanych przez żydów zagranicznych, jest tutaj nie mało, spodziewać się można że i reszta ich niezadługo będzie zamknięta. Ci żydzi, których spotkało już to nieszczęście, udali się do Petersburga z prośbą o cofnięcie wydanego zakazu, ale odpowiedź otrzymali odmowną. Nad innym ukazem, który w zachodnich guberniach państwa rosyjskiego zabrania cudzoziemcom nabywać na własność gruntów i jakichkolwiek posiadłości nieruchomości, gazety rosyjskie rozpisują się szeroko i są z niego bardzo zadowolone. Mianowicie cieszą się z tego, że tym sposobem zapobieży się odtąd dalszemu napływowi żywiołu niemieckiego, grożącego tymże guberniom zupełnym zalewem.

Z nad granicy śląskiej zaś słyhać, że surowość tego ukazu o tyle ma uleść pewnemu złagodzeniu, że władze miejscowe upoważnione są do udzielania cudzoziemcom prawa poddaństwa rosyjskiego, jeżeli zgłoszą się o nie celem utrzymania się przy gruntach nabytych, lub też nabywania nowych. Jedynym warunkiem do nabycia poddaństwa rosyjskiego będzie to, że tacy obco-krajowcy muszą udowodnić, że w przeciągu ostatnich pięciu lat, nieprzerwanie zamieszkali w obrębie państwa rosyjskiego i że co do zachowania się przez ten czas władzom politycznym nie narazili się niczem.

— Do Częstochowy na rozpoczynający się odpust na Zielone Świątki przybyło pobożnych przeszło 20,000, nie licząc miejscowych i z pobliskich okolic.

AUSTRIA.

Rzeka Cissa wezbrała nadzwyczajnie, pozrywała szluzę i zalała 100 000 mórg pól i ogrodów. Szkody obliczają w przybliżeniu na 10 mil. zlr.

— Ze Skodaru donoszą, że na granicy albańskiej przyszło do krwawego starcia między albańczykami a wojskiem Czarnogóry. Z obydwóch stron wielu poległych i ranionych.

ROSYA.

Radzie państwa przedłożonem zostanie w krótkie projekt do prawa o naturalizacyę cudzoziemców. Katkow radzi, żeby naturalizacyę ile możności utrudnić, gdyż każde ułatwienie byłoby dla Rosyi szkodliwem. Cudzoziemcy prosiliby czasowo o naturalizacyę, ażeby zrobić w Rosyi majątek, a potem do ojczyzny wrócić. Przemysł rosyjski jest obecnie dość silnym i nie potrzebuje przyznawać cudzoziemcom przywilejów.

ło, ówczesny rząd, z wdzięczności za jego usługi okazał swą gotowość dać mu służbę za inspektora nad kilku więzieniami z dochodem 1000 M. wynoszącym, przez co chciano go przywieść nie tylko do lepszego położenia, lecz zarazem dać mu sposobność do dalszego błogosławionego czynu. Wrajt atoli nie przyjął tej łaski, mniemając, że stawszy się urzędnikiem królewskim, więźniowie niemogliby go nieść za swego dobrodzieja. Wiedząc atoli o swoich zasługach ku bliżniemu, przyjął od kilku przyjaciół w mieście Manszester roczną rentę, wynoszącą tyle dochodu, ile miał dawniej. Odtąd uważał za swój obowiązek, cały swój czas poświęcać jedynie na dobro nieszczęśliwych. Odwiedzał więc więzienia i domy poprawy w całym kraju, przypatrywał się, czy czego nie brakło, a znalazłszy co dobrego, zwracał innym na to uwagę. Podług jego mniemania, to większą część zle czynny pochodzą ze złych przykładów i gupoty, naprzeciw którym przedewszystkiem potrzeba walczyć dobrym przykładem i oświatą. W tem przekonaniu starał się o założenie szkół i zakładów, gdzieby młodzi, już po drodze niecnoty chodzący ludzie otrzymali doskonale wychowanie. Tak samo wspierał on tych mężów, którzy żądali, aby nauka i oświata rozpowszechniona była i w najniższych klasach ludu, i aby każde dziecko zmuszone było szkołę odwiedzać. Gdzie zaś o to chodziło, aby biedzie zaradzić, lub nowe źródło zarobku wynaleść, to on był zawsze pierwszym. Takim sposobem pracował Wrajt ku dobru swych bliźnich do późnego wieku. Będąc już 85 lat stary, krótko więc przed jego śmiercią, gdy go już siły opuszczały, przyjmował jeszcze biednych i uwolnionych z więzienia jako nieszczęśliwych.

Wiadomości miejscowe i potoczne.

Bytom. W sąsiednich Maciejkowicach (we dworze) padło nagle dn. 1 t. m. 2 sztuki bydła. Według zeznania kunawala, na tę samą chorobę co w ostatnim czasie ludzie, to jest, na „Genickstarre.“

— Z przyjemnością zwracamy uwagę naszych Wiarusów Siemianowic-Laurahuty i okolicy na zamieszczone dziś ogłoszenie naszego kupca tamże p. Tomasza Widery. Jesteśmy przekonani, że każdy zadowolonym będzie, a tem więcej w miłym przekonaniu, że kupił u swego. Nie żałuj więc Bracie może tych kilku kroków więcej, abyś swemu podał dłoń i wspierał go w jego zawodzie, który urządził dla tem większej wygody, tamtejszych okolicznych mieszkańców.

— Dyecezya wrocławska z częścią austriacką liczy obecnie 2,310,832 katolików a 858 probostw z 1,156 księżmi, z tych jest 719 prob. etc, 117 wikarych, 93 inaczej ustanowionych i 67 gości.

— Kolej żelazna państwowa miała w tym roku (w miesiącu kwietniu) więcej dochodu, aniżeli w tym czasie roku zeszłego o 4,095,844 marek. Ztąd wnosić możemy, że tem łatwiej da się obniżyć „wyjątkowo“ fracht dla przemysłu górnośląskiego, jakżeśmy już o tem pisali.

— Żołnierz niemiecki otrzyma na przyszłość, idąc do wojny — paczkę szarpi itp., aby na przypadek otrzymania rany mógł sam takową zaopatrzyć. Wiadomo bowiem z doświadczenia, że jedynie przez długie niezaopatrzenie rany powstały zapalenia i inne złe następstwa, czemu starają się zaradzić. Pracą tą zajmuje się obecnie 200 dziewczyn w Berlinie.

— Dla powiększenia tu szkoły ewangelickiej, kr. regencya — jak słychać — chce dać 15000 M. lecz z tym warunkiem, jeżeli dotychczasowy budynek będzie własnością gminy, a nie dworski.

— Z nad granicy. Nasi rzeźnicy (masarze) mieszkający przy granicy Polskiej, robią z mięsem bardzo złe interesa, gdyż za granicą mięso jest blisko o połowę tańsze. A że wolno jest przenieść przez granicę bez cła 5 funtów mięsa, dla tego po największej części lud zaopatruje się w mięso tamtejsze. Czy to mięso jest zdrowe, z węgrami lub trychinami, oto nikt nie pyta. Dla tego też roztropniejsi, dbający o swoje i swej rodziny zdrowie i życie, wolą drożej zapłacić, aby byli od takich wypadków pewni.

— Nowe dwudziesto-fenygówki, ledwo ukazały się w obiegu, a już posłużyły oszustom do wykonania oszukaństwa. W tym celu połączają je lekko i umieszczają przy większych wypłatach w rulonach, złożonych z prawdziwych dwudziestomarkówek. A że co do objętości w niczem od nich się nie różnią, trudno je poznać nawet wtedy, gdy się przelicza takie rulony. Dla tego należy bardzo być ostróznym, gdy się odbiera większą ilość dwudziestomarkówek, żeby między nimi nie było jakiejś połączanej dwudziestofenygówki, którą rozróżnić można nie tylko po ciężkości, ale także po tem, że znacznie jest grubsza, od prawdziwej dwudziestomarkówki.

— Z kół śląskich właścicieli lasów wysłano do rządu petycją o podwyższenie cła na korę z 50 fen. za 100 kilogr. na 1 mr. 50 fen. za 50 kgr. Właściciele wielkich obszarów leśnych do petycji tej także się przyłączyli nie dla siebie lecz dla właścicieli mniejszych lasów i robotników.

+ **Pilchewice.** Tutajsi Bracia Miłosierni, przyjęli do swego zakładu w przeszłym miesiącu 100 chorych.

× **Boguszyce.** W przeszłym miesiącu przyjęli tutajsi Bracia Miłosierni do swego zakładu 79 cierpiących.

+ **Zabrze.** Zarząd gminy tutejszej w połączeniu z M. Zabrzem dokłada starań, aby nastąpiła zmiana co do przepisów t.r.gowych, gdyż obecnie staje się krzywda tak miejscowym kupcom jak i rzemieślnikom.

× **Laurahuta.** Z powodu zaślubin drugiej córki pana W. Fitznera z tą, pracownicy w tegoż fabryce i pokrewni tychże w liczbie około 600 osób, mieli zabawę i ucztę z muzyką najprzód w Pszczelniku a następnie tańce w tutejszym hotelu hutniczym.

× **Gliwice,** dn. 31 maja. Urzędowe ceny z bersy tutejszej zbożowej (za 100 kilogramów) były następujące:

Pszenica biała	- -	18,80	—	18,30	—	18,00	M.
„ żółta	- -	18,50	—	18,20	—	18,00	„
Żyto	- - -	13,00	—	12,50	—	12,00	„
Jęczmień	- - -	12,00	—	11,50	—	11,00	„
Owies	- - -	10,20	—	9,80	—	9,40	„
Kuchy rzep.	- -	18,00	—	16,00	—	15,00	„
„ siemienne	- -	10,25	—	10,00	—		„
Nasiona lnian.	- -	11,75	—	11,25	—	11,00	„
Groch	- - -	13,10	—	12,00	—	11,00	„
Łubin	- - -	8,50					„

□ **Gliwice,** 3 czerwca. Dziś zamieszczony tu został nowy obraz (wyższy) w wielkim ołtarzu tutejszego kościoła parafialnego przedstawiający koronację Najśw. Maryi Panny z pracowni p. Wiatera z Wrocławia.

W **Oświęcimie,** jak zwykle od czasu wojny z Austrią, tak i tego roku odprawi prob. tamtejszy k. s. Kolasinski uroczyste nabożeństwo żałobne w tutejszym parafialnym kościele, dnia 27 czerwca o godz. 10-tej przed połud. za poległych w roku 1866 żołnierzy pruskich.

□ **Opole.** Na Górnym Śląsku mamy obecnie 266,034 dzieci szkolnych, 2927 nauczycieli i nauczycielek, a 1305 szkół elementarnych. Na 1 nauczyciela przypada przeciętnie 91 uczni. Szkół przygotowawczych na nauczycieli mamy 7, to jest w Opolu, Głogówku, Pyskowicach, Pilchewicach, Oleśnie, Ziegenhals, Białej i seminarjum ewangelickie w Kluczborku.

+ **Wrocław.** Znany biskup fuldański Kopp został jak zapewnia „Germania“, mianowany ks. biskupem wrocławskim. Ponieważ, jak wiadomo część dyecezyi wrocławskiej należy do Austrii, przeto głośno pośrednik między Watykanem a ks. Bismarkiem wejdzie także do austriackiej Izby panów.

— Dnia 17-go czerwca, będą się we Wrocławiu odbywały święcenia na kapłanów z tutejszego seminarjum przez ks. Biskupa dr. Gleicha.

W **Dreźnie** umarł w tych dniach były prob. rządowy w Koźlu p. Grünastel.

W **Brukseli** stolicy belgijskiej, oberwała się w teatrze podczas przedstawienia tapeta z posowy i spadła naraz cała i nakryła widzów jakby wróble płachtą. Można sobie wystawić, ile było krzyku i strachu, a w końcu i śmiechu, bo się nikomu nic nie stało.

W **Hamburgu** wybuchł w zeszły czwartek nad samym portem wielki pożar, który w kilku minutach rozszerzył się na 400 metrów długości. Morze to ognia przedstawiało groźny i straszny widok. Rozhukanemu żywiołowi nie podobna było na razie tamy położyć, ponieważ w miejscu jego wybuchu pełno było szop drzewnianych do skła-

dania towarów. Ogień był tak silny, iż od niego zajęło się i spłonęło do szczytu kilka parowców, stojących w porcie na kotwicy, a kilkanaście okrętów, nieco więcej oddalonym popaliły się żagle i liny. Szkody ztąd powstałe obliczają na kilka milionów marek.

Właściciel apteki jest także odpowiedzialny za przestępstwa przepisów aptekarskich swego zastępcy, lecz nie, gdy zachodzi sprawa karna.

Żydzi w Londynie. W skutek prześladowania w wschodnich krajach Europy, wielu żydów przeniosło się ostatnimi laty do Londynu, gdzie z końcem roku zeszłego znajdowało się 46 tysięcy żydów, z których 14,857 otrzymuje wsparcie z funduszu dobroczynnych. Wobec tego „Daily News“ pisze, że prowadzona dziś przez lorda Beresford'a agitacja, aby ubogich cudzoziemców nie wpuszczać do Anglii, skierowana jest głównie na przeciw żydom londyńskim.

Rozmaitości.

Sposób uratowania prawie uschłych drzew. Przy przesylaniu drzewek zdarza się często, że pomimo największej ostrożności, drzewka, przybywszy na miejsce przeznaczenia, wyglądają jakoby uschłe. Pochodzi to z przeciągu suchego powietrza przez nie. Jeżelibyśmy je tak jak nadeszły zasadzono, uschłyby do reszty; dla tego dobrze jest użyć w takim razie następującego sposobu: Kładzie się drzewka w 1½ stopy głęboki rów, w świeżej ziemi zrobiony, przykrywa je się ½ stopy grubo ziemią, a w razie suchości tejże polewa ją się wodą, i zostawia przez kilka dni. Jeżeli jeszcze drzewka mają choć cokolwiek siły to je w ten sposób można od zupełnego uschnięcia uratować. Gdy kora odzyska swą gładkość, wyjmujemy się drzewka i zasadza na przeznaczone miejsca. Najlepiej uskutecznia się to przy mokreim i chłodnem powietrzu.

Znaczki pocztowe wycięte z zepsutych przekazów pocztowych, kart itp. przyklepane na inne, nie mają żadnej wartości, a wysłane takie listy nie uważane są za opłacone. W razie więc zepsucia przekazu pocztowego, koperty, karty korespondencyjne itp., na których znaczek pocztowy jest wycięty, należy udać się na pocztę, a tam zamienić na inne znaczki pocztowe i w ten tylko sposób, można uniknąć niepotrzebnej straty.

ŻARTY.

** Ktoś ożenił się z ładną kobietą, która później w skutek nieszczęścia jedno oko straciła. Mąż ubolewając raz przed przyjacielem nad nieszczęściem żony, tak się wyraził: „Mimo to jest i pozostanie dla mnie najlepszą żoną na świecie, szkoda tylko, że już odtąd nigdy z nią nie będę mógł pomówić w cztery oczy.“

** Ktoś przesłał w liście swój portret kochance; chcąc oszczędzić opłatę pocztową, napisał na wierzchu: „Próba bez wartości.“

** (Rozmowa dwóch bankierów.) P wiedz mi mój kochany, co bierze u ciebie kasyer?

— Ba! to trudne pytanie, bardzo trudne do rozwiązania. Wiem tylko co mu dają, ale co on bierze, tego nie wiem.

** (W podróży na wozie.) Wojtek, a gdzie to tak dzwonią?

— Ej proszę pana, mnie tak w lewem uchu zawdy dzwoni.

Kurs pieniężny.

Za Rubla płacą	- - -	1 M. 85 ½ fen.
Za Guldenu	- - -	1 „ 60 ¼ „

LECZENIE GLUCHOTY.

SZTUCZNE BEBENKI dyplomowane, NICHOLSONA, albo przynosić ulgę w GLUCHOCIE z jakiegokolwiek powodu. Dzięki tym przyrządom otrzymano najbardziej zadowolające przykłady wyzdrowienia. Posylając 25 pienigów w markach pocztowych otrzymuje się francusko-illustrowaną broszurę, złożoną z osiemdziesięciu stronnic i zawierającą ciekawe opisy prób robionych w celu leczenia GLUCHOTY, a także listy rekomendacyjne Doktorów, Adwokatów Wydawców i drugich osób godnych zaufania które zostały wyleczone przy pomocy tych BEBENKÓW, i głośno je zalecają. Adresować listy: J. H. NICHOLSON, 4, ulica Drouot, PARYŻ.

Trwale figury

wypalane z glinki.

Ktoby sobie życzył sprawić figurę czy to Chrystusa Pana, Najśw. Maryi Panny, św. Józefa, św. Floryana itp., ten niech się zgłosi do p.

Ant. Suschek

w Wirku (Antonienhütte),

a otrzyma takowe w każdej życzonej wielkości, za bardzo niską cenę.

Polecam:

najlepszy twardy cukier bez papieru ważony funt - - - 0,30 M.
najpiękniejszą białą farynę 0,28 „
Jawa kawę - - - 1,40 „
Perl kawę - - - 1,40 „
Cygorę żółtą, zieloną i czerwoną ciężką pszczkę 0,15 „
Mydło, dobrze suche wazone - - - 0,30 „
mydło II. gat. - - - 0,25 „
najlepsza soda - - - 0,6 „
najlep. krochmal ryż. - - 0,25 „
Presówkę - - - 1, — „
dobre cygary po różn. cenach, petryoli amerykański - 0,14 „
Rzetelna waga, dobry towar, oraz skora usługa Proszę o łaskawe względy.

Henryk Krist

w Bytomiu, G. Ś. (Bauthen O.Ś.)
naprzeciw starego katolickiego kościoła farnego.

Otwarcie pracowni i składu!

Szanownej Publiczności Bytomia i okolicy donoszę uniżenie, że się osiedliłem jako

malarz na porcelanie,

mając zarazem zapas porcelany. — Staraniem moim będzie przez dobrą pracę a niską cenę uzyskać łaskawe względy.

Z uszanowaniem

Bytom, Gustaw Paesler,

ul. piekarska nr. 40. malarz na porcelanie.

Baugewerk-, Maschinen- und Mühlenbau-Schule
Neustadt in Mecklenburg. Auskunft durch den Director Jentzen.

Całkowita wyprzedaż! **L. BERNSTEIN** Bytom, ul. dworca kolei żelaznej (Bahnhofstr.) poleca swój już od 9 mark. w skutek przeprowadzenia się, zmuszony wyprzedać. **Całkowita wyprzedaż!**

!Zadna wyprzedaż!

Szanownej Publiczności Laurahuty, Siemianowic i okolicy, polecam mój skład w dobrze zaopatrzone towary **lokciowe i korzenne** jako to: piękne a tanie materje na ubiory dla mężczyzn, które się wykonują natychmiast a tanio według miary, kaszemiry, wszelkie materje najnowsze na suknie, chustki i chusteczki na głowę, ręczniki, płótna itp.

Wszelkie korzenie, cukier, kawę, także kawę Frank'a w pudełkach i puszkach, prawdziw. magdeb. cygoryą, selterską wodę i sok malinowy z gór; piwo bawarskie we flaszkach, oraz wina wszelkich gatunków itd.

Także u mnie jest jedyny skład na całą okolicę sławnego **Lück'a miodu ziótkowego dla zdrowia i esencja życia dr. Fernest'a.**

Laurahuta.

Tomasz Widera.
(Katolik).

ERNEST JAWORSKI,

Bytom, ul. Krakowska, drugi dom od rynku.

(Handel ten istnieje od roku 1858)

poleca swój wielki skład gotowych ubiorów męzkich i dla chłopców, tylko z dobrej i trwałej materji, po możliwie najniższych cenach. Obstalunki na miarę wykonuję we własnym warsztacie dobrze leżące i elegancko. Dalej polecam flanele, lama, fryzy, kaszemiry, kolorowe materje na suknie, alpaka, mix, aksamit, baretan, cągci, wsypy, płótna białe, niebieskie dowlasy, fartuchy, katanu, ręczniki, chustki do okrywania, obrusy, pokrycia na podłogi, dywany itd.

Ernest Jaworski,

Bytom, ul. Krakowska, 2-gi dom od rynku.

Franc. Letzel

w Bytomiu, ul. Dyngos przy Bulewarze Nr. 32.
Skład żelaza i wyrobów żelaznych, artykuły do budowania szyn, cementu, papy, smoły, naczynia domowe i narzędzia dla rzemieślników.

Franc. Letzel Bytom, przy Bulewarze.

Niemiecki likier

„BENEDICTINE“

z destylarni fabrykanta

Friedrich John

założona w 1842 r.

Waldenburg w Śląsku.

Wpływający na zdrowie likier, z najdelikatniejszych ziół.

Trzeba na to zważać, aby na każdej flasce była marka ochronna i czterokąciasta etykieta z podobieństwem fabrykanta. — Ten wyborny likier niemiecki „Benedictine“ z najsłabszych, a wpływających na zdrowie całego organizmu, wzmacniając i jego czynności leko drażni. Zioła i rośliny zestawione są tak jak przy każdej flasce połączone

świadczenia wykazują — ludzi fachowych i przysięgłych sąd. chemików pp. dr. C. Bischoff, dr. Hans Brackebusch w Berlinie podzuckane i potwierdzone, że tenże likier w jego zestawieniu prawie odpowiada likierowi „Benedictine“ — wyrównywa całkiem tym samym skutkiem. Tenże wyborny niemiecki likier „Benedictine“ jest jedynie do dostania w niżej podanych składach: 1/4 litr. flasza 4,50 M., 1/2 l. 2,25 i 1/4 litr. 1,25 M. — **W Bytomiu** ma **Gustaw Cohn.**

HAMBURSKO-AMERYKAŃSKIE

TOWARZYSTWO AKCYJNE ŻEGLUGI PAROWEJ.

Bezpośrednia komunikacja pocztowa

między Hamburgiem a Nowym Yorkiem

w każdą środę i niedzielę,

między Havrem a Nowym Yorkiem

w każdy wtorek,

między Szczecinem a Nowym Yorkiem

co 2 tygodnie,

między Hamburgiem a Indiami Zach.

3 razy miesięcznie,

między Hamburgiem a Meksykiem

raz w miesiąc.

Parowce pocztowe tego Towarzystwa podają bardzo dobrą sposobność do podróży w kajutach i w środkowych przedziałach; utrzymanie w czasie podróży jest znakomite.

Bliszych wiadomości udzieli A. Piskorski w Wielk. Strzelcach (Gr. Strehlitz).

Najlepszy sok malinowy
z gór (Gebirgs Himbersaft)

jak i

sok cytrynowy (Citronensaft)

polecam jak najtaniej

Bytom,
ul. gimnazjalna.

Dr. WENZLIK.

Fabryka kunszt. wód mineralnych, jako to: seltru, wody sodowej itp.

!Dla uwagi!

Nasze wiele razy premiowane, urzędowo podzuckane **ogniotrwałe**

Papy na dachy

bywają brane do pierwszej klasy ogniówki dla twardości przykrycia. Świadczenia wystawione przez powagi budownicze o wybornym naszym fabrykacie są do usług, jak również i świadczenia urzędowe. Trzeba zważać przy kupnie papy na pokrycia dachów aby była etykieta naszej firmy, a będzie do dostania na Górnym Śląsku u wielu kupców.

Georg Friedrich & Co.

Wrocław. Fabryka papy na dachy.

LIPPMANNA

KARLSBADZKIE

PROSZKI BURZĄCE

Vademecum dla cierpiących na żołądek i bóle brzucha.

Regulują trawienie, przyspieszają wymianę materji, a wszystkie znane środki krew oczyszczające przewyższają swą pewną skutecznością. Nabyć można wszędzie w aptekach. W większej ilości w drogeriach i składach wód mineralnych.

Prawdziwe trłko wiedzy, jeżeli w każdej dozie widoczna jest Lippmann'a marka ochronna: Centralne źródło rozsyłki: **Lippmann'a apteka w Karlsbadzie.**

Do dostania w aptekach w: w Bytomiu G. S. (dawniej Wiesiołka apteka) w Gliwicach (w aptece pod orłem) w Katowicach w aptece pod orłem i miejskiej w Tarnowicach (w aptece pod lwem). itp.

!Zadna wyprzedaż!

!Zadna wyprzedaż!

Szanownej Publiczności Bytomia i okolicy polecam mój skład gotowych

ubiorów dla mężczyzn i chłopców

różnego gatunku jak i sukna, korthy itp. tylko w dobrych gatunkach. — Zamówienia według miary wykonywają się jak najakuratniej i jak najtaniej. — Skora i rzetelna usługa.

Bytom,

Emanuel Böhm,

naprzeciw star. farn. kościoła.

(Katolik).

Deski, blochy, balki,

jako też inne gatunki drzewa do budowli potrzebne i stósowne, również

trociny i drzewo na opał

poleca po najtańszych cenach

GOLDSTEIN'A pila parowa

w BYTOMIU, (Beuthen O.S.)

UCZNIA,

któryby miał chęć wyuczenia się sztuki malarstwa na porcelanie, przyjmie zaraz p.

Gustaw Paesler,

Bytom, ul. piekarska nr. 40.

Ucznia

przyjmie zaraz

drukarnia

„Opiekuna Katolickiego“
w Bytomiu G. S.

ul. Dyngos nr. 27 parter.

Znane na całym świecie są Kirbergu sławne

brzytwy

wyrabiane z angielskiej srebrnej stali, wklesło szlifowane, gotowe do użytku, sztuka 3 marki. **Pudełko** do brzytw po 30 fen. **Oryginalne pasy** rzemieńne do ostrzenia brzytw sztuka 2,50 m. **Masa na pasy** do ostrzenia brzytw, pudełko 50 fen., 5 pudełek 2 m. **Oryginalne mydło** do golenia, szt. 40 fen., 6 sztuk 2 m. **Pendzelki do mydła** sztuka 50 f i 1 m. **Kamienie do ostrzenia** sztuka 7,50 mr. — Wszystko pod gwarancją. Przesyłka następuje po nadesłaniu należności lub za zaliczką.

Otto Kirberg,

fabrykant noży,
Düsseldorf dawn. Graefrath.

Polecam mój wielki skład trumien **metalowych** jak i **z drzewa**. Także **ubioy** dla zmarłych, **trzewiki** i **aksamitne kaple** które mam w składzie zawsze gotowe, po jak najniższych cenach.

L. Schulz,

majster stolarski w
Bytomiu,

ul. Tarnowicka N. 19.
naprz. now. Kościoła
św. Trójcy.

Dla budujących!

Z dniem 1 czerwca tego roku będzie można nabyć dobrze wypaloną

cegłę

w Lipinach po jak najtańszej cenie. — Zgłaszać można się już do

Józ. Rotter

mistrza stolarskiego
przy farze w Lipinach.

Wielki skład TRUMIEN

od największych do najmniejszych i od najdroższych do najtańszych, ma zawsze na składzie **Józef Rotter.**

mistrz stolarski w Lipinach.

Skora i rzetelna usługa.

Pierwszy stolarz przy farze.

Wino węgierskie

cierpkie, łagodne i słodkie poleca flaszkę po 1,50 1,80 2,00 marki.

Henryk Krist

w Bytomiu G. S.

naprzeciw starego katolickiego kościoła farnego.

Szanownej Publiczności Bytomia i okolicy donoszę niniejszem, że objąłem

Restauracyę

przy kopalni „Theresia“ N. 1 polecając jak najlepiej odnowione lokale łaskawym względem. O najlepsze przekąski i napoje jak i skora i rzetelna usługę, zawsze starać się będę

F. Koschmieder.